

Урок №24 в 5 класі

ВЕЛИКА УКРАЇНСЬКА СІМЕЙКА.

МЕТА. ОЗНАЙОМИТИ УЧНІВ З ПОНЯТТЯМ ОРКЕСТР НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ТА ЙОГО РІЗНОВИДАМИ, ОЗНАЙОМИТИСЯ З ОСОБЛИВОСТЯМИ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ТА МУЗИЧНИМИ ІНСТРУМЕНТАМИ, ЯКІ ЗА ПОХОДЖЕННЯМ Є РОСІЙСЬКИМИ, АЛЕ ВХОДЯТЬ ДО СКЛАДУ НАРОДНОГО ОРКЕСТРУ, ОЗНАЙОМИТИСЯ З ТВОРЧІСТЮ М. КАЛАЧЕВСЬКОГО.

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ДЛЯ ЗАСВОЄННЯ: ОРКЕСТР НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ТА ОСНОВНІ ЙОГО РІЗНОВИДИ, ІНСТРУМЕНТИ НАРОДНОГО ОРКЕСТРУ ТА ЇХНЄ ПОХОДЖЕННЯ.

ТВОРИ, ЩО ВИВЧАЮТЬСЯ НА УРОЦІ:

- М, КАЛАЧЕВСЬКИЙ. НОКТЮРН (У ВИКОНАННІ АКАДЕМІЧНОГО НАРОДНОГО ОРКЕСТРУ).
- ВІНОЧОК УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ МЕЛОДІЙ У ВИКОНАННІ УКРАЇНСЬКОГО ОРКЕСТРУ НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ.
- «ЧЕРВОНА КАЛИНА». СЛ. ТА МУЗ. Н. МАЙ — ВИКОНАННЯ.

АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ ПОПЕРЕДНІХ УРОКІВ.

СЛОВО «ОРКЕСТР» ПОХОДИТЬ
ВІД НАЗВИ МАЙДАНЧИКА ПЕРЕД
СЦЕНОЮ АНТИЧНОГО ТЕАТРУ.
ОРКЕСТР — ЦЕ КОЛЕКТИВ
МУЗИКАНТІВ, ОБ'ЄДНАНИХ ДЛЯ
СПІЛЬНОГО ВИКОНАННЯ РІЗНИХ
ЗА ХАРАКТЕРОМ МУЗИЧНИХ
ТВОРІВ.

3. БЕСІДА ПРО ОСОБЛИВОСТІ ОРКЕСТРУ НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ.
ОРКЕСТР НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ, НА ВІДМІНУ ВІД СИМФОНІЧНОГО
ЧИ ДУХОВОГО, СКЛАДАЄТЬСЯ З МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ, ЯКІ НАЦІЯ
ВВАЖАЄ НЕВІД'ЄМНОЮ ЧАСТИНОЮ СВОЄЇ ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ. У
КОЖНОГО НАРОДУ Є
СВОЇ НАЦІОНАЛЬНІ ІНСТРУМЕНТИ, А ТОМУ Й СВОЇ ОСОБЛИВІ
ОРКЕСТРИ. ОРКЕСТР УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ МОЖЕ
СКЛАДАТИСЯ З РІЗНОЇ КІЛЬКОСТІ ІНСТРУМЕНТІВ (АЖ ДО 40), СЕРЕД
ЯКИХ БІЛЬШІСТЬ — НАЦІОНАЛЬНІ: БАНДУРА, ЦИМБАЛИ, КОБЗА,
БАСОЛЯ, ЛІРА, ТЕЛИНКА, СОПІЛКА, СВИРІЛЬ, КОЗОБАС, СУРМА,
КОЗАЦЬКА ТРУБА, БУГАЙ, ФЛОЯРА, РІЖОК, ДУДА, ДРИМБА, РУБЕЛЬ,
КАЧАЛКА, БУБОН, БЕРЕСТА ТА ІНШІ.
ОРКЕСТРИ НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ **ЗА СКЛАДОМ** МОЖУТЬ БУТИ
ОДНОРІДНИМИ АБО МІШАНИМИ. НАЙПОПУЛЯРНІШИМИ Є
АКАДЕМІЧНИЙ ОРКЕСТР, ЯКИЙ ПЕРЕВАЖНО СКЛАДАЄТЬСЯ ЗІ
СТРУННО-ЩИПКОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ, ТА УКРАЇНСЬКИЙ ОРКЕСТР
НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ, ДО СКЛАДУ ЯКОГО ВХОДЯТЬ І СТРУННО-
СМИЧКОВІ ІНСТРУМЕНТИ.

МУЗИЧНИЙ СЛОВНИЧОК

ОРКЕСТР НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ — КОЛЕКТИВ МУЗИКАНТІВ, ЯКІ
ГРАЮТЬ НА НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТАХ.

РОЗРІЗНИ ЗА СКЛАДОМ ОРКЕСТРИ НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ

Знайомтесь: ці інструменти входять до складу народного оркестру, але за походженням не є українськими.

Показ ілюстрацій: домра, балалайка, баян (див. підручник, с. 121).

Домра — старовинний (XVI ст.) народний струнно-щипковий інструмент із фушоподібним корпусом та трьома або чотирма струнами. Раніше триструнну домру використовували народні музиканти та актори — скоморохи. Зараз триструнна домра широко розповсюджена в Росії, а в Україні цей інструмент має чотири струни.

БЕСІДА ПРО ОСОБЛИВОСТІ ПОХОДЖЕННЯ ДЕЯКИХ МУЗИЧНИХ НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ.

Балалайка — російський народний щипковий музичний інструмент із дерев'яним корпусом трикутної форми і трьома (раніше двома) струнами. Балалайка відома з початку XVIII століття.

БЕСІДА ПРО ОСОБЛИВОСТІ ПОХОДЖЕННЯ ДЕЯКИХ МУЗИЧНИХ НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ.

Баян — музичний інструмент, створений на основі російської гармонії (гармошки). Назва походить від імені давньоруського співця-поета Бояна.

Баян складається з двох кришок-коробок, з'єднаних між собою міхами, та кнопкових клавіатур для обох рук.

БЕСІДА ПРО ОСОБЛИВОСТІ ПОХОДЖЕННЯ ДЕЯКИХ МУЗИЧНИХ НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ.

НАЗВИ ВІДОМІ ТОБІ ІНСТРУМЕНТИ

АНАЛІЗ МУЗИЧНОГО ТВОРУ.

- ЯКІ ОРКЕСТРИ ВИКОНУВАЛИ ТВОРИ? ГРУ ЯКИХ ІНСТРУМЕНТІВ НАРОДНОГО ОРКЕСТРУ ВАМ ВДАЛОСЯ РОЗПІЗНАТИ НА СЛУХ?
- РОЗКАЖІТЬ ПРО ЗАСОБИ ВИРАЗНОСТІ ОБОХ ТВОРІВ.
- В ЯКОМУ ТВОРІ ПОЄДНАЛИСЯ НАРОДНА І ПРОФЕСІЙНА МУЗИКА?
- РОЗКАЖІТЬ ПРО СВІЙ НАСТРІЙ ПІСЛЯ ПРОСЛУХОВУВАННЯ

УЗАГАЛЬНЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ. РЕФЛЕКСІЯ.

- • Що таке оркестр народних інструментів? Назвіть його різновиди, які вам запам'яталися.
- • Розкажіть про інструменти, які вивчали на уроці.
- • Які музичні твори вас вразили найбільше? Чому?

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ.

□ Чи звучить у вас удома українська народна музика або музика у виконанні оркестру народних інструментів?

□ **Проект «Словничок музичних інструментів світу»**

Мета: знаходити та вибирати необхідну інформацію для оформлення словника.

□ Очікуваний результат: музичний словничок інструментів.

□ План створення: Цей проект створити вам допоможуть друзі.

Об'єднайтеся з ними у три групи.

□ Перша група «Українські музиканти-знавці» — знайдіть інформацію про українські народні музичні інструменти. Розташуйте їх за алфавітом.

□ Друга група «Європейські музиканти-знавці» — знайдіть інформацію про народні музичні інструменти країн Європи. Розташуйте їх за алфавітом.

□ Третя група «Художники-оформлювачі» — придумайте разом оформлення вашого словничка та знайдіть малюнки або, ілюстрації із зображенням інструментів.

□ Залишилося тільки скласти словничок та презентувати його на уроці.

